

Rikkancs

Ápríl 2009 - 2009 április

Les nie je smetisko - Az erdő nem szemétdomb

„Senki sem követ el nagyobb hibát, mint az, aki nem tesz semmit abban a hitben, hogy az a kevés, amit meg tehet, jelentéktelen.”

(Edmund Burke)

Gyermekkorom óta idillikus történeteket hallok arról, milyen gyönyörű volt hajdanában a Vág partja. A gyerekek mezítláb járták az erdőt, ahol teheneket és libákat legeltettek. Amikor ma az erdőben sétálok, keresem, hová tűnt mindez. A természetet a saját szemétdombunkra változtattuk, a különböző kacatok és zavaros elménk kirakatává. Néha rámtör a szomorúság és elfog a tehetetlenség érzése a többséggel szemben, aki talán nem látja vagy nem érzékeli ezt a rejtett szépséget? Évek óta azon tűnődöm, hogyan harcolhatnék e tehetetlenség ellen, hogyan tehetnék valamit, aminek valóban értelme lenne. Azt gondolom, már többen eljutottunk odáig, hogy azt mondjuk magunknak: „Na, elég volt ebből, ez már nem mehet így tovább.” Az ilyen tudatosan gondolkodó emberek lettek az inspirációm.

„Az erdő nem szemétdomb” című projekt azon törekvésünk, hogy megoldást találjunk a vághosszúfalui ártéri erdő területén egyre növekedő törvénytelen szeméttlerakatok problémájára. Az érintett terület egy része több közszemély tulajdonába tartozik, továbbá Szlovák Vízgazdálkodási Vállalat, š. p. OZ Piešťany, valamint a Szlovák Erdőgazdálkodási Vállalat OZ Palárikovo gondnokságába. A szóban forgó területek egyúttal a Hubertus vadászegyesület vadászterületébe és a Szlovák Horgászegyesület vágssellyei horgászterületébe tartoznak.

Ezeknek a bonyolult tulajdonjogi viszonyoknak következtében, gyakran vita tárgyává válik, melyik fél felelős a törvénytelen szeméttlerakatok eltávolításáért. A szemét olyan helyre történő lerakása, amely nem arra van törvényszerűen kijelölve, büntetendő. Természetesen, csupán azokban az esetekben szabható ki a büntetés, amikor a hatósági szerveknek sikerül a konkrét bűnöst azonosítani. Abban az esetben, amikor ez nem lehetséges, a Szlovák köztársaság hulladékról szóló 223/2001 számú törvénye a következő eljárást követeli:

Amikor az ingatlan tulajdonosa, gondnoka vagy bérlője megállapítja, hogy az ingatlan területére törvényellenesen volt elhelyezve a szemét, köteles ezt a tényt haladéktalanul jelenteni a kerületi környezetvédelmi szervezetnek, valamint a helyi polgármesteri hivatalnak (§ 18, 6 cikkely), amelynek a területén található az említett szemét. Amennyiben nem teljesíti a feljelentési kötelességét, bírsággal büntetendő. A Szlovák köztársaság törvényei szemmel láthatóan megoldást kínálnak a törvénytelen szeméttlerakatok eltávolítására. Sajnos, ezek a törvények ritkán kerülnek a gyakorlati alkalmazásba.

Bárhogyan, a bűnösök és a felelős illetékes hivatalok „üldözése” nem szabadít fel a saját felelősségünkől az életterünk és a környezetünk tisztaságáért és minőségéért. Bizonyára senki sem kívánja, hogy a jóságos (tiszt) természet öle csupán nagyszüleink nosztalgiaja maradjon.

A projekt szervezői azt feltételezik, hogy a pozitív változashoz és a hosszútávú megoldáshoz feltétlenül az illetékes hivatalok, Vághosszúfalú lakosainak és az önkéntesek együttműködése szükséges. Elsősorban az erdő és a Vágpart területén található törvénytelen szeméttlerakatok szükséges eltávolítani. A második lépés az újabb szeméttlerakatok keletkezésének megelőzése. A figyelmünket a polgárok folyamatos informálására és művelésére kéne összpontosítani a természetvédelem és ökológia terén. Nem utolsósorban azokat az egyéneket (köz és jogi személyeket), akik a szeméttel törvényellenesen bánnak, haladéktalanul meg kell büntetni.

Ha mindenki a saját kis „kevesével” hozzájárul, bizonyára pozitív eredményeket érhetünk el. Csak rajtad múlik, hogy mi lehetne az a „kevés”, amivel te járulhatsz hozzá.

Zuzana Pastorková

„Nikto nerobí väčšiu chybu ako ten, kto nerobí nič v presvedčení, že to málo, čo môže urobiť, je bezvýznamné.“

(Edmund Burke)

Od malička počúvam idylické príbehy o tom, akým krásnym miestom bývalo pobrežie Váhu a ako deti bosé pásli kravy a husi v lese s mäkkou trávnatou podstielkou. Keď sa prechádzam po lese dnes, hľadám, kde sa to všetko stratilo. Príroda sa stala našim smetiskom, výkladom všakových harabúrd a nášho zmäteného vedomia. Zvyčajne mi nakoniec príde ľúto a pochytiť ma akási bezmocnosť voči väčšine, ktorá tú skrytú krásu hádam nevidí alebo nevníma? Roky rozmýšľam, ako bojovať s touto bezmocnosťou a spraviť niečo, čo by malo skutočne zmysel. Myslím, že viacerí z nás dospeli do stavu, keď si povedali: „Tak už dosť, takto to už ďalej nepôjde!“ Takto uvedomelí ľudia sa mi stali inšpiráciou.

Projekt „**Les nie je smetisko**“ vznikol v rámci úsilia nájsť riešenie na problém čoraz viac sa rozrastajúcich nelegálnych skládok na území lužného lesa pozdĺž rieky Váh. Časť postihnutého územia sa nachádza v súkromnom vlastníctve, ďalej patrí pod správu Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. OZ Piešťany a lesnú pôdu zároveň obhospodarujú Lesy SR OZ Palárikovo. Predmetné lokality sa nachádzajú taktiež v poľovníckom revíre v užívaní Poľovníckeho zväzu Hubertus a v rybárskom revíre, ktorý je v užívaní MsO Slovenského rybárskeho zväzu, Šaľa.

Dôsledkom týchto spleťtých majetkovo-právnych vzťahov vzniká otázka, kto je v skutočnosti zodpovedný za odstránenie nelegálnej skládky. Samozrejme, že ukladať pokuty za umiestňovanie odpadov na miesta, ktoré nie sú na to určené, ako aj nariadiť odstránenie nedostatkov, je možné iba v prípadoch, ak sa orgánom kontroly podarí zistiť konkrétneho vinníka. V takomto prípade zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v § 18 ukladá povinnosti vlastníkom nehnuteľností, na ktorých sa takýto nežiaduci odpad nachádza:

Ak vlastník, správca alebo nájomca nehnuteľnosti zistí, že na jeho nehnuteľnosti bol umiestnený odpad v rozpore so zákonom o odpadoch, je túto skutočnosť povinný bezodkladne oznámiť obvodnému úradu životného prostredia a obci (§ 18 ods. 6), v ktorých územnom obvode sa odpad nachádza. Nesplnenie oznamovacej povinnosti je možné sankcionovať pokutou. Zákony SR očividne riešia problém odstraňovania nelegálnych skládok odpadov, len sa akosi nedostávajú do roviny praxe.

Akokoľvek, hľadaním vinníkov a zodpovedných kompetentných orgánov, sa nezbavujeme vlastnej zodpovednosti za čistotu a kvalitu prostredia, v ktorom žijeme. Určite si nikto nepraje, aby dobrotivé (neznečistené) lono prírody, sa stalo iba nostalgiou našich starých rodičov.

Organizátori projektu vychádzajú z presvedčenia, že pozitívnu zmenu a dlhodobé riešenie problému znečisťovania nášho životného prostredia možno dosiahnuť výlučne spoluprácou a vzájomnou podporou príslušných orgánov, dobrovoľníkov a jednotlivých občanov obce Dlhá nad Váhom. Prvým dôležitým krokom je odstránenie už existujúcich nelegálnych skládok v povodí rieky Váh a v lužnom lese pozdĺž jej toku. Druhým krokom je prevencia voči vzniku ďalších nelegálnych skládok. Naša pozornosť by sa mala neustále sústreďovať na informovanie a osvetu občanov, udržanie a rozvoj recyklácie odpadov v rámci obce a v neposlednom rade by sa mali bezodkladne sankcionovať príslušné fyzické a právne osoby, ktoré nenakladajú s odpadom v zmysle zákonov SR. Ak každý prispejeme svojou „troškou“, určite dosiahneme pozitívne výsledky. A to, čo by mohlo byť tou vašou „troškou“, už zostáva na vás.

Zuzana Pastorková

MI LEGYEN A HULLADÉKKAL?

Mielőtt válaszolnánk a fenti kérdésre, először próbáljuk meghatározni a hulladék fogalmát. Hulladék minden olyan dolog, amely elvesztette számunkra értékét, vagy olyan melléktermék, amelyre nincs szükségünk, nem tudjuk semmire sem használni.

A hulladékgazdálkodásról szóló 223/2001 sz. törvény szerint a hulladék olyan ingóság, amelytől birtokosuk megválnak, megválni szándékozik vagy az előírások szerint megválni köteles.

Minden termék, amelyet megveszünk, a jövőben hulladékká válhat, ezért vásárlás előtt gondoljuk meg, valóban szükségünk van-e az adott termékre és ha igen, mekkora a valós értéke és élettartama. Mostanában divatosak az egyszer használatos termékek, amelyek használat után a kukában, rosszabb esetben a természetben végzik.

Fogyasztásunk aránytalanul nő szükségleteinkkel szemben. Az utóbbi évtizedekben engedelmes bárány módjára megveszünk mindent, amit olcsón kínálnak. Nem tudatosítjuk, sőt semmibe vesszük, hogy naponta hatalmas mennyiségű hulladék keletkezik háztartásunkban. Egyre gyakrabban válnak feleslegessé dolgaink, amelyektől egyre gyorsabban akarunk megszabadulni. Ha ezen nem változtatunk, rövid időn belül bolygónkat ellepi a hulladék, és megfulladunk saját szemetünkben. Ezt a problémát a hulladék újrahasznosítása csak részben oldja meg, olyan, mint a lyukas fazék drótozása. Fontos, hogy tudatosítsuk cselekedeteink és az események közti összefüggéseket. Ha valamit a szőnyeg alá söprünk és nem látjuk, még nem jelenti azt, hogy megszűnt létezni és nincs többé hatása ránk.

Neveléssel elérhető, hogy az emberek mértékletesebben éljenek és jobban odafigyeljenek környezetükre. Itt nemcsak a gyerekek nevelése értendő az idősebbek által, hanem a fiatalok példamutatása az idősebbek és a hasonlókorúak felé is. A szelektív hulladékgyűjtés csak szokás kérdése. Lehet, hogy kezdetben nyűgnek érezzük, de ha napi rutinná válik, már nem esik nehezünkre, sőt még szórakoztató is lehet, főleg gyerekek számára. A háztartásban és a kertben keletkezett hulladékot különbözőképpen használhatjuk fel. Például a szerves hulladékot, amit sokan elégetnek vagy kivisznek az erdőbe vagy a töltés mellé, kiválóan lehet komposztálni. Ahelyett, hogy felhasználnánk azt, amink már megvan, inkább kidobjuk és drága pénzen veszünk helyette műtrágyát, vagy szerves trágyát.

Ahelyett, hogy önmagunkat és környezetünket becsapnánk, saját érdekünkben támaszkodjunk inkább a híres józan paraszti észre.

Lehetőségek a falun belül

A falu biztosítja bizonyos hulladékfajták újrahasznosítását, gyűjtését, elszállítását és megsemmisítését. A szeparált hulladék minden tervezett gyűjtését közzéteszik a falu internetes oldalán (www.dlhanadvahom.sk) és kihirdeti a községi hangszóró is. A lakosságot évente informálják a így összegyűjthető hulladék fajtáiról és mennyiségéről, valamint az elszállítást biztosító vállalatról.

A Sita, Slovensko vállalat vágsselyei kirendeltségével együttműködve havonta megvalósul a szeparált hulladék gyűjtése (műanyag, papír, üveg, textil, konzervek és pléhdobozok). Az osztályozott hulladékot a ház elé rakjuk zsákokban.

Mit lehet szeparálni?

• **műanyagok**

ide tartoznak: PET flakonok, higiéniai kellékek csomagolásai (samponok, folyékony szappanok, tusfürdők, stb.), joghurtos és vajás dobozok, szokványos házi tisztítószer csomagolásai (edényre, padlóra, bútorra, ablakra stb.), egyéb használati cikkek és élelmiszerek, pl. tészta, chipsek, cukorkák, gyümölcs és zöldség nem szennyezett csomagolása

nem ide tartoznak: padlóburkolat, PVC, novodur csövek, szőnyegek, erősen szennyezett csomagolások, veszélyes anyagok, festékek és kémiai anyagok csomagolásai

• **papír**

ide tartoznak: újságok, folyóiratok, teásdobozok, lisztes-, darás-, cukroszacskók (belső fólia nélkül), cipődobozok, elektromos gépek dobozai, füzetek, borító nélküli könyvek, irodai papír, egyéb papírhulladék

nem ide tartoznak: indigópapír, festékkel, hússal, élelmiszerekkel szennyezett papír, műanyag borítású folyóiratok, a tartós tej és a gyümölcslevek dobozai

- **üveg**

ide tartoznak: borosüvegek, nem visszaváltható sörös-, ásványvizes, üdítőitalos üvegek, befőttesüvegek, üvegedények, táblaüveg ajtókról és ablakokról

nem ide tartoznak: porcelántányérok és csészék, kerámiatárgyak és edények, drótbetétes üveg, forralók és edények tűzálló üvegből, televíziók és számítógépes monitorok, tükrök, autóablakok, villanykörték és más elektronikai cikkek, kohász-üvegből készült tárgyak

- **konzervek és pléhdobozok**

üresen és tisztán tegyük ki

- **textil**

ide tartoznak: mindenféle ruhanemű, nem szennyezett rongyok, törülközők, abroszok stb.

nem ide tartoznak: szőnyegek, kémiai anyagokkal vagy autólaljjal szennyezett textil és rongyok

A községnek szerződése van Lozsi Szilárddal, aki magánvállalkozóként többek között a falu közterületeinek tisztítását végzi, biztosítja bizonyos hulladékfajták gyűjtését, osztályozását és elszállítását. Évente kétszer (tavasszal és ősszel) összegyűjti a növényi hulladékot (szőlő- és gyümölcsfaágakat, leveleket, fűvet stb.). Ezeket az utcára kell kirakni, és az ágakat úgy összekötni, hogy könnyen fel lehessen rakni az utánfutóra.

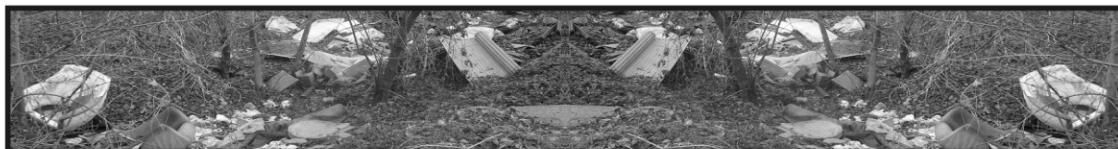
A községi hivatal udvarán az elhasznált olajnak és akkumulátoroknak való gyűjtőkonténerek vannak elhelyezve. Elkülönített hely van a feleslegessé vált elektromos berendezésekre, hűtőkre és fagyasztókra is. A nagyobb méretű veszélyes hulladék Lozsi Szilárddal való megbeszélés után szintén itt helyezhető el. Az udvar általában nyitva van az egész évben munkanapokon 15:00 és 18:00 között, de felkérésre más időpontban is kinyitják. A veszélyes hulladékot (régi elektronikai cikkek, hűtők, fagyasztók) és a vashulladékot évente kétszer a lakosok házai előtt is elhordják. A kisebb építkezési hulladékot (cserepek, föld, nem égetett téglák stb.) kizárólag Lozsi Szilárddal való megegyezés után hordjuk ki az erdei és földutak mélyedéseinek betemetésére.

Ha valaki régi házat bont le, vagy meg szeretne szabadulni nagy mennyiségű építkezési ill. vegyes hulladéktól, bizonyos illeték fejében Lozsi Szilárd szolgáltatásait veheti igénybe. Ő bebiztosítja a hulladék osztályozását, elszállítását és legális szeméttelen való megsemmisítését. Szívesen ad tanácsot is, hogyan bánjunk a hulladékkal, amivel nem tudunk mit kezdeni. Szükség esetén elérhető a 00421 902 287 293-as telefonszámon, vagy személyesen is felkereshető.

A községi képviselő tervezi a községi komposztáló- és gyűjtőudvar kiépítését a „régiduslós kút” területén (kb. 40 ár), amely a község külterületén, a Vághoz és a fűrésztelephez vezető úttól nem messze található. Jelenleg itt gyűjtik össze a kertekből és háztartásokból származó biológiai hulladékot. Másfajta hulladék ideszállítása tilos, ennek ellenére már történtek visszaélések ezen a téren is. A terület elkerítése után teljes mértékben be kéne indulnia a komposztálónak és a gyűjtőudvarnak. Ideális lenne a község által alkalmazni valakit, aki felügyelné a működését és ellenőrizné az idehordott hulladékot.

Kommunális (lakossági) hulladék

A községnek törvényből eredő kötelessége gondoskodni a kommunális hulladék gyűjtéséről, elszállításáról és megsemmisítéséről. Azok, akik bekapcsolódnak a gyűjtésbe, egy 110 literes szeméttartály kiürítéséért 1,31 eurót fizetnek. A 240 literes szeméttartálynál ez 2,86 euró egy kiürítésért. (A helyi adók és helyi illetékek meghatározásáról és beszedéséről több információ található a község 2/2008-as számú általános érvényű rendeletében, amely megtalálható a falu honlapján, www.dlhanadvahom.sk). Ha egész évben hetente kitennék a kukát kiürítésre, évente 62,88 eurót fizetnének a kommunális hulladékért. Természetesen, ha komposztálunk, újrahasznosítunk, és bekapcsolódunk az újrahasznosítható hulladékok gyűjtésébe, ez az összeg jelentősen csökkenhet. Némelyik lakos úgy próbálja csökkenteni ezt, hogy a hulladékot illegális szeméttelpekre hordja ki. Nem tudatosítja viszont, hogy végső esetben úgymint ráfizet, hiszen a törvénytelen szeméttelpek felszámolása a község költségvetését terheli meg.

ČO S ODPADOM?

Predtým, ako sa pokúsime zodpovedať na otázku, čo s našim odpadom, pozrime sa na to, čo vlastne odpad je. Odpad tvoria všetky veci, ktoré pre nás stratili akúkoľvek hodnotu, sú nechceným vedľajším produktom, nenachádzame pre nich žiadne využitie. § 2) odseku 2) zákona č. 223/2001 o odpadoch charakterizuje odpad ako „hnutelnú vec, ktorej sa držiteľ zbavuje, chce sa jej zbaviť alebo je v súlade so zákonom alebo osobitnými predpismi povinný sa jej zbaviť.“ Každý produkt, ktorý si kupujeme je potenciálnym odpadom. Mali by sme sa preto zamyslieť, či ho v skutočnosti potrebujeme a ak áno, akú má pre nás reálnu hodnotu a životnosť. V dnešnej dobe sa propagujú produkty na jedno použitie použijem a hodím do koša, v tom horšom prípade skončí kdesi v prírode. Naša spotreba narastá neúmerne našim potrebám. V priebehu posledných desaťročí sme sa stali poslušnými konzumnými ovečkami, ktoré nakupujú bezhlavo, hlavne aby to bolo zlacnené. Neuvedomujeme si alebo skôr ignorujeme, aké obrovské množstvo odpadu denne vychádza z každej domácnosti. Objem a tempo, akým sa nechcených predmetov zbavujeme, narastá neuveriteľnou rýchlosťou. Ak sa niečo nezmení jedného dňa naše smeti zaplavia celú planétu a mi sa utopíme vo svojom vlastnom odpade. Recyklácia odpadov je iba čiastkovým riešením problému, len zaplátanie deravého hrnca. Dôležité je uvedomiť si súvislosti medzi dejmi a našimi činmi. Ak sa niečo zhrnie pod koberec, ak to už nie je viditeľné, neznamená to, že to už neexistuje a nemá to na nás vplyv.

Podnietiť záujem o naše životné prostredie a sriedmy spôsob života možno výchovou. V tomto smere by sa nemali vzdelávať iba deti, ale často krát sa mladšia generácia môže stať príkladom tej staršej alebo rovesníci sebe navzájom. Recyklácia odpadu je iba otázkou zvyku. Spočiatku sa môže javiť ako oštara, ale keď sa zmení na dennú rutinu, už ju nevnímame ako záťaž. Dokonca môže byť zábavná, hlavne pre deti.

Napokon, mnoho vecí môže mať v našej domácnosti a v záhrade rôzne využitie. Napríklad biologický odpad, ktorý tak usilovne spaľujeme alebo vyvážame za hranice našich plotov do lesa či za nález, sa dá výborne skompostovať. Namiesto toho, aby sme čerpali a využili, to čo už doma máme, my to vyhadzujeme a potom si kupujeme drahé hnojivo či už umelé alebo živočíšneho pôvodu. Ako by asi vyzeralo, keby sme ten náš povestne známy zdravý sedliacky rozum použili na to, aby sme spravili niečo v prospech seba a nášho životného prostredia, namiesto toho, aby sme sa snažili oklamať samých seba a naše okolie?

Možnosti v rámci obce

Obec zabezpečí recykláciu, zber, odvoz a likvidáciu vybraných druhov odpadov. Každý plánovaný zber separovaného odpadu je uverejnený na internetovej stránke obce (www.dlhnanadvahom.sk) a hlásený obecným rozhlasom. Obyvatelia obce sú každoročne informovaní o druhu a množstve takto zozbieraného odpadu a firme, ktorá zabezpečila jeho likvidáciu.

V spolupráci s firmou Sita, Slovensko (prevádzka Šaľa) sa raz mesačne koná zber separovaného odpadu (plasty, papier, sklo, textil, konzervy a plechovky). Vytriedený odpad sa vykladá pred dom vo vreciach.

Čo môžeme separovať?

• **plasty**

patria sem: PET fľaše, obaly od hygienických potrieb (šampónov, tekutých mydiel, telového mlieka, sprchových gélov a pod.), kelímky od jogurtov a masiel, obaly od bežných domácich čistiacich prostriedkov (na umývanie riadu, podláh, nábytku, okien a pod.), obaly od spotrebného tovaru, obaly od cestovín, „chipsov“ a cukríkov, neznečistené tácky a obaly z ovocia a zeleniny

nepatria sem: podlahové krytiny, PVC, novodurové trubky, koberce, silne znečistené obaly, obaly od nebezpečných látok, farieb a chemikálií

• **papier**

patria sem: noviny, časopisy, krabičky od vrecúškových čajov, vrecúška od múky, strúhanky, cukru, ktoré nie sú potiahnuté vnútornou fóliou, krabice od topánok, lepenkové krabice od spotrebičov, zošity, knihy bez väzby, kancelársky papier, ostatný papier akéhokoľvek pôvodu.

nepatria sem: uhľový (karbónový) papier, znečistený papier (od farieb, mäsa a potravín), časopisy s plastovou obálkou, obaly od trvanlivého mlieka a džúsov

- **sklo**

patria sem: fľaše od vína, nevratné fľaše od piva, minerálok, malinoviek a pod., fľaše od zaváranín, sklenené nádoby, tabuľové sklo z okien a dverí

nepatria sem: porcelánové tanieri a hrnčeky, keramické predmety a nádoby, sklo z drôtenou vložkou, kanvice a nádoby z varného skla, monitory televízorov a počítačov, zrkadlá, automobilové sklá, žiarovky a výbojky, predmety z hutníckeho skla.

- **konzervy a plechovky**

musia byť prázdne a vyčistené

- **textil**

patria sem: všetky druhy oblečenia, neznečistené handry, uteráky, obrusy a pod.

nepatria sem: koberce, textil a handry znečistené chemikáliami a automobilovými olejmi

Obec má uzatvorenú zmluvu aj s pánom Szilárdom Lozsim, ktorý ako živnostník vykonáva okrem iného čistenie verejných priestranstiev v katastri obce, zabezpečuje zber, separovanie a likvidáciu určitého druhu odpadu. Dvakrát ročne (na jar a na jeseň) zbiera **biologický odpad** (odrezky z viniča a ovocných stromov, lístie, tráv a pod.), pričom tento odpad musí byť vyložený na ulicu a odrezky musia byť zviazané tak, aby sa dali naložiť na vlečku.

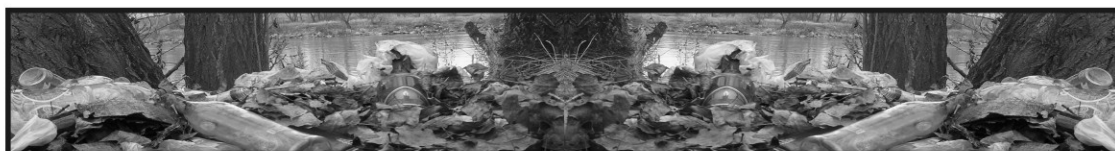
Popri budove obecného úradu sa nachádza dvor, kde sú umiestnené zberné kontajnery na opotrebovaný olej a použité akumulátory. Je tu aj miesto vyhradené pre nepotrebné elektrospotrebiče z domácností, chladničky a mrazničky. **Nebezpečný odpad** väčšieho objemu sa sem môže skladať po konzultácii so Szilárdom Lozsim. Tento dvor je otvorený cez pracovné dni počas celého roka zvyčajne od 15:00 do 18:00, ale je ho možné na požiadanie otvoriť aj v inom čase. Nebezpečný odpad (ako staré elektrospotrebiče, mrazničky a chladničky) a železo sa okrem toho zbiera taktiež dva razy do roka pred domov občanov. **Drobný stavebný odpad** (škridle, zemina, nepálené tehly a pod.) sa používa na zasypávanie jám na lesných a poľných cestách výhradne po dohode so Szilárdom Lozsim.

Ak niekto búra starý dom alebo sa chce zbaviť veľkého objemu stavebného a zmiešaného odpadu, Szilárd Lozsi ako živnostník mu môže poskytnúť svoje služby za určitý poplatok. Zabezpečí roztriedenie, odvoz a likvidáciu odpadov na legálnych skládkach. Rád vám poskytne hoci aj radu, ako naložiť s odpadom, s ktorým si nedokážete poradiť. V prípade potreby sa na neho môžete obrátiť na tel. číslo 00421 902 287 293 alebo ho môžete vyhľadať osobne.

Obecné zastupiteľstvo plánuje vybudovanie **obecnej kompostárne a zberného dvora** na pozemku okolo tzv. „bývalej dusláckej studne“ (cca 40 árov), ktorá sa nachádza v blízkosti prístupovej cesty k Váhu za intravilánom obce v smere k pile. Momentálne sa tu sústreďuje biologický odpad zo záhrad a domácností (konáre, lístie, tráva a pod.). Nie je povolené ukladať sem odpad iného charakteru, napriek tomu to už niektorí zneužívajú. Po ohradení tohto pozemku by sa mala sprevádzkovať v plnej miere kompostáreň a zberný dvor. Ideálne by bolo, keby obec zamestnala niekoho, kto by dozeral na jeho prevádzku a kontroloval privážaný odpad.

Komunálny odpad

Obec má zo zákona vyplývajúcu povinnosť postarať sa o zber, odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu. Poplatníci, ktorí sa zapájajú do množstvomého zberu zaplatia poplatok 1,31 euro pri 110 litrovej smetnej nádobe za jednu vyprázdnenú nádobu. Pri 240 litrovej smetnej nádobe je 2,86 euro za jednu vyprázdnenú nádobu. (viac o podmienkach určovania a vyberania miestnych daní a miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území obce Dlhá nad Váhom nájdete vo Všeobecne záväzných nariadeniach obce č. 2/2008 uverejnených na internetovej stránke obce www.dlhanadvahom.sk). Ak by sme vykladali na ulicu 110 litrovú smetnú nádobu každý týždeň po celý rok, zaplatíme ročne 62,88 euro za komunálny odpad. Samozrejme, ak kompostujeme, recyklujeme a zapájame sa do zberu separovaného odpadu, tento poplatok môže klesnúť. Niektorí občania sa snažia vyhnúť plateniu tohto poplatku, resp. ho podstatne znižujú vyvázaním smetí na nelegálne skládky. Nedochádza im však, že za likvidáciu nelegálnych skládok v konečnom dôsledku aj tak doplatia, pretože sa hradí z financií získaných z rozpočtu obce.

“AZ ERDŐ NEM SZEMÉTDOMB” PROJEKT

Ahogy már az előszóban is említettük, „**Az erdő nem szemétdomb**” című projekt elsődleges célja a meglévő illegális szeméttlerakatok felszámolása az ártéri erdőben, a Vág partján és az erdei utak mentén. Az előkészületek során együttműködésre kértünk fel több érdekelt felet is: a Szlovák Vízgazdálkodási Vállalat, š. p. OZ Piešťany vághosszúfalui képviselőt, a Szlovák Erdőgazdálkodási Vállalat OZ Palárikovo-t és a Hubertus vadászegyesületet. A Szlovák Vízgazdálkodási Vállalat, š. p. OZ Piešťany vezetősége az úszó szennyeződések összeszedéséhez PVC zsákokat ígért, valamint a szemétkihordást tiltó táblák elhelyezését a töltésfeljárókhoz. A későbbiekben a szükséges munkákhoz pedig gépeket biztosíthat tehergépkocsit és rakodógépet, megegyezés szerint. Vághosszúfalu községi képviselője elkötelezte magát a projekt pénzügyi támogatása mellett, és biztosítja a szükséges szerszámokat, talicskákat, védőkesztyűket, szemeteszsákokat, valamint a szemét elszállítását és megsemmisítését. A Hubertus vadászegyesület részt vesz legalább egy brigádon, amely egy bizonyos erdő- és Vágpárt-rész kitisztítására irányul. A Szlovák Erdőgazdálkodási Vállalat OZ Palárikovo cég sajnálattal közölte, hogy pénzügyi és személyi problémák miatt az akciót jelenleg nem tudja támogatni.

A szemét gyűjtése az erdő és a folyópart területéről körülbelül az első töltésfeljárótól, a fűrésztelep közeléből kezdődik, és a Jác patak (a kanális) felé fog haladni. Az összegyűjtött hulladékot osztályozzuk és előre meghatározott helyekre hordjuk, ahol teherautókra rakjuk, majd legális szeméthyűjtő helyeken lesz megsemmisítve, ill. újrahasznosítva. A projekt szervezői megfogadták, hogy az első töltésfeljáró és a Jác patak közti egész területet megtisztítják.

Az első brigád **2009. április 4-én**, szombaton lesz. Ezúttal szeretnénk megszólítani Vághosszúfalu lakosait, vegyenek aktívan részt az akción. A találkozóra 8:30-kor kerülne sor, a templom mellett, a falu központjában. Az önkénteseknek a munkaeszközökön, zsákokon és védőkesztyűkön kívül biztosítunk ebédet és üdítőitalt is. A szervezők felügyelik az egész projekt lefolyását és az akció eredményeiről informálják a lakosokat. A következő brigádok szombatonként lesznek (kivétel 2009.4.11 Nagyszombat), amíg a kitűzött célt el nem érjük.

Az illegális szemétteltelepek felszámolása csak az első lépés. Roppant fontosnak tartjuk a hasonló helyzet kialakulását megelőző intézkedéseket. Hangsúlyt helyezünk a lakosság folyamatos felvilágosítására és informálására a szeméthyűjtésről, a helyes hulladékgazdálkodásról, az újrahasznosításról és a környezet védelméről. A községi képviselővel és a kerületi környezetvédelmi hivatallal együttműködve igyekezni fogunk lépéseket tenni a hulladékgazdálkodásról szóló törvény megszegőinek megfelelő megbüntetéséért. Szeretnénk felajánlani Vághosszúfalu polgárainak, hogy bármikor hozzánk fordulhatnak tanácsért vagy segítségért a környezetünk védelmében felmerülő gondok megoldásához. A helyzet megváltoztatásáért kifejtett erőfeszítésünk értelmét veszti visszajelzések és folyamatosság hiányában.

„**Az erdő nem szemétdomb**” projekt szervezőinek nevében:

Pastorek Zsuzsanna

(a projekt szervezői: Botka Tibor, Szalay Zsolt a Pastorek Zsuzsanna)

PROJEKT „LES NIE JE SMETISKO“

Ako sme už v úvode spomínali projekt „**Les nie je smetisko**” si kladie za svoj prednostný cieľ odstránenie existujúcich nelegálnych skládok na území lužného lesa a pobrežia Váhu. Ide o lokality pozdĺž prístupových ciest k rieke, na lesnej pôde a v záplavovom území Váhu. V priebehu príprav sme oslovili so žiadosťou o spoluprácu pri realizácii projektu viac strán: Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. OZ Piešťany, obecné zastupiteľstvo Dlhej nad Váhom, Lesy SR OZ Palárikovo a Poľovnícky zväz Hubertus. Vedenie Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. OZ Piešťany nám prisľúbilo, že nám poskytne na pozbieranie plávajúcich nečistôt vrecia PVC a umiestni na jednotlivé hrádzové prechody tabule so zákazom vývozu smetí. Na realizácii prác projektu sa v ďalších kolách môže podieľať aj poskytnutím mechanizmov nakladača a nákladného vozidla v rozsahu dodatočne dohodnutom.

Obecné zastupiteľstvo Dlhej nad Váhom sa zaviazalo, že poskytne finančnú podporu projektu, zabezpečí potrebné zberné nástroje, fúriky, pracovné rukavice, odpadové vrecia, odvoz a likvidáciu zozbieraného odpadu. Poľovnícky zväz Hubertus sa bude podieľať najmenej na jednej z plánovaných brigád so zámerom vyčistiť dané úseky lesa a pobrežia Váhu. Vedenie podniku Lesy SR OZ Palárikovo nám s poľutovaním oznámilo, že akciu momentálne z dôvodu finančných a personálnych problémov nemôže podporiť.

Zber odpadu na území lesa a v povodí rieky sa začne približne od prvého hrádzového prechodu v blízkosti pily a bude postupovať smerom ku kanálu Zájarčie. Zozbieraný odpad bude triedený a sústredný na vopred dohodnutých miestach, odkiaľ sa bude nakladať na nákladné autá a odvážať na legálne skládky odpadov, kde sa postarajú o jeho likvidáciu, resp. recykláciu. Organizátori projektu si predsavzali vyčistiť celé územie medzi prvým hrádzovým prechodom a kanálom Zájarčie.

Prvá brigáda sa uskutoční **4. apríla 2009**, t. j. v sobotu. Touto cestou by sme radi oslovili občanov Dlhej nad Váhom, aby sa aktívne zúčastnili na akcii. Zraz by sa mal konať o 8:30 za kostolom v centre obce. Dobrovoľníkom poskytneme okrem pracovných nástrojov, odpadových vriec a ochranných rukavíc aj obed a nápoje. Počas brigády organizátori projektu budú monitorovať jej celkový priebeh. O výsledkoch akcie budeme občanov informovať. Ďalšie brigády sa uskutočnia vždy v sobotu (s výnimkou 11.4.2009 - Veľkonočné sviatky), kým sa nenaplní stanovený cieľ.

Odstránenie nelegálnych skládok je iba prvým krokom. Pokladáme za nesmierne dôležité vykonať také opatrenia, aby sa podobná situácia neopakovala. Budeme sa zameriavať na priebežné informovanie obyvateľov Dlhej nad Váhom o zbere odpadov a na osvetu v témach správneho nakladania s odpadmi, recyklácie, ochrany životného prostredia a ekológie. V spolupráci s obecným zastupiteľstvom a obvodným úradom životného prostredia sa budeme snažiť vykonať potrebné kroky k tomu, aby boli príslušní porušovateľia zákona o odpadoch postihnutí patričnou sankciou. Radi by sme vyšli v ústrety občanom Dlhej nad Váhom s tým, že sa na nás môžu obrátiť kedykoľvek, kedy budú potrebovať pomoc či radu pri riešení problémov týkajúcich sa nášho životného prostredia. Bez spätnej väzby a kontinuity naše úsilie zmeniť súčasnú situáciu stráca svoj význam.

v mene organizátorov projektu ***Les nie je smetisko***

Zuzana Pastorková

(organizátori projektu: Tibor Botka, Zsolt Szalay a Zuzana Pastorková)

FOTO XX Vághosszúfalú a XX. Században fényképeken

FELHÍVÁS

Felkérjük a lakosságot, hogy akinek tulajdonában olyan fénykép van, amely községünk lakosait, eseményeit vagy épületeit ábrázolja és amelyet szeretne nyilvánosságra hozni, vigye el a könyvtárba (bármikor a nyitvatartási idő alatt).

A fénykép feldolgozása kb. 10 percig tart, utána a tulajdonosa visszakapja.

A fénykép ahhoz a tanulmányhoz szükséges, amelynek célja a község múltjának bemutatása a 20. században.

Bővebb információt a könyvtárostól kaphatnak (Gaál Anna, tel. 0911 815 432)

Az együttműködést köszönettel fogadjuk.

FOTO XX Dlhá nad Váhom v 20. Storočí na fotografiách

VÝZVA

Prosíme občanov, ktorí vlastnia fotografie, na ktorých sú zachytené občania, udalosti alebo objekty našej obce a majú záujem ich zverejniť, aby ich doniesli do knižnice, počas otváracích hodín.

Po spracovaní fotografie, čo trvá približne 10 minút, bude vrátená jej majiteľovi.

Fotografie použijeme k projektu, ktorý má za cieľ ukázať minulosť našej obce v 20. storočí.

Podrobnejšie informácie poskytne knihovníčka. (Gaálová Anna, tel. 0911 815 432)

Za spoluprácu vopred ďakujeme.